

Fòrum Social sobre l'Educació a Catalunya: síntesi de les *Jornades de debat a Olot*(gener-febrer de 2005).

El **Fòrum Social sobre l'Educació a Catalunya**¹ es va inaugurar l'octubre de l'any passat, amb l'objectiu d'obrir un ampli procés de debat social i polític sobre l'educació al nostre país i amb la voluntat d'aplegar els més diversos sectors ciutadans. Per aquest motiu s'han succeït una gran quantitat d'activitats arreu del territori, amb nombroses aportacions, que demostren l'èxit del Fòrum. Aquest ha culminat, recentment, en unes jornades a la Universitat Central de Barcelona.

Des de la comarca, un grup d'educadors es varen adherir als actes del Fòrum organitzant unes *Jornades de debat a Olot* que es van portar a terme durant els passats mesos de gener i febrer, amb un bon nivell de participació i generant un intens debat. Les Jornades es van organitzar a partir dels quatre eixos temàtics que proposava la mateixa taula del Fòrum: 1.L'educació en temps de globalització, 2.Quina educació per a quina societat, 3.L'educació pública com a eix vertebrador del sistema educatiu i 4.Educar més que ensenyar. El text següent és doncs una síntesi que recull alguns dels aspectes tractats en els debats i que conforma el gruix de reflexions, inquietuds, propostes que van sorgir arran de les Jornades. Les hem agrupat al voltant de tres grans temes que de manera no sistemàtica, però reiterada han anat sorgint al llarg de les quatre jornades.

El primer aplega un conjunt d'opinions de caire més específic, més corporatiu, sobre pràctiques educatives, metodologies, experiència docent, etc. En resum, plantejaven com millorar l'exercici de la professió. En canvi, el segon, tenien un abast més general, eren reflexions a nivell social, i es referien al paper de la institució a inicis de segle XXI, i per tant afectaven a la política educativa. I finalment es planteja el funcionament de l'administració, els centres d'ensenyament, i els educadors.

1.Sobre **ensenyament i educació**: una idea compartida era que la globalització obliga a replantejar la pràctica docent, i que per tant és un fet que s'ha d'afrontar. Tot i la consciència de que la globalització implica canvis en la docència, els propis educadors tenen la percepció que segueixen utilitzant models, i sistemes d'educació obsolets.

Un dels mecanismes per fer front a aquesta situació és aplicar el que planteja la teoria crítica com a globalitat o pensament complex. La globalitat implica tres conceptes clau: 1.introducció del criteri de transversalitat. 2.la idea de l'educació integral. 3.la idea de la interdisciplinarietat.

La transversalitat implica que si el que es pretén és una educació integral, no té sentit organitzar el currículum per matèries. I per tant que és

¹ Per a més informació sobre el Fòrum Social sobre l'Educació a Catalunya podeu consultar la pàgina www.forumeducacio.org on hi podeu trobar entre d'altres: el manifest, articles d'opinió, conclusions d'estudis, etc.

imprescindible reestructurar els currículums. Això també implica redefinir els continguts bàsics a partir d'idees com la de ciutadania, de respecte a la natura, de canvi de civilització, etc. I també treballar-los de forma interdisciplinària.

2.Sobre la funció de la institució a inicis de segle XXI: d'entrada es va plantejar una inquietud que viu el professorat. La família i la societat estan exigint a l'escola i als professors funcions que abans no havien de complir. Es constata que hi ha hagut un canvi social molt ràpid i que tot el que la societat no educa, es demana que ho faci l'escola. És més, l'escola pretén educar en uns valors que la mateixa societat esta contradient contínuament. Podem parlar per exemple pretenem educar en cooperació però la societat és competitiva, a l'escola eduquem cap a la sostenibilitat i la societat és consumista, volem educar en solidaritat i la societat és individualista.

Al segle XXI el debat passa per replantejar el sentit de la institució escolar, no només per corregir o redefinir les metodologies docents. Només proposar noves maneres d'ensenyar és limitador perquè afecta només al col·lectiu educador. En definitiva, el que cal és anar més enllà i preguntar-se per la funció social de l'escola. Si el sentit originari de l'escola era guardar els nens mentre els pares complien amb un horari laboral, és possible que no hagi canviat tant. Encara que no s'expliciti, per a l'estat, l'escola té la funció de formar els nens perquè puguin accedir al món productiu i mantenir l'estructura i això ho fa mitjançant rutines i protocols. Aquesta funció hauria de ser replantejada.

3.Sobre el funcionament de l'administració, els centres d'ensenyament, i els educadors. Es va produir un ampli consens sobre el fet de que l'educació és prou important com perquè no depengui de les conjuntures polítiques, i per tant, que els educadors, però també tota la societat, havia de reclamar l'aplicació de polítiques educatives al marge d'interessos partidistes.

Un altre aspecte, fa referència a la formació dels educadors, que es constata com a manifestament insuficient i poc adequada per a la tasca que han de realitzar. Tal i com està organitzat el sistema d'accés a l'ensenyament, una ampli grup d'educadors s'enfronten a aquesta professió amb un nivell de coneixements psicopedagògics i didàctics molt baixos.

També es va constatar que un dels desavantatges per afavorir l'educació era la creació de grans centres educatius, que comporten grans dificultats de gestió però també educatives. Per tant aquest model hauria de ser revisat, i proposar un nou model de centre de dimensions més reduïdes, en el que la relació entre educador i educant estigui basada en la proximitat. En aquesta línia la creació de centres petits, contribuiria a la descentralització de l'ensenyament, a incentivar a que cada comunitat s'impliques més en la gestió dels centres. En aquest sentit caldria reordenar les ratios d'alumnes per aula, i també buscar mecanismes per estabilitzar els equips d'educadors de cada centre. Així, com també aprofundir en els sistemes de participació democràtica dels centres, ja que s'ha observat que sovint la discrepància, no és tolerada o simplement es discrimina.

En conclusió, les *Jornades de debat a Olot* han contribuït a difondre les propostes del **Fòrum Social sobre l'Educació a Catalunya**, a revitalitzar el debat sobre l'educació a la comarca i a impulsar la creació d'un marc per a una nova educació que, tal com ha definit l'Assamblea del Fòrum a les Comarques Gironines, "no és altra cosa que l'esforç sostingut i continuat d'un conjunt amplíssim d'entitats i agents per transmetre, crear i recrear cultura, aquell seguit d'aprenentatges que atorguen sentit i humanitat a l'existència i que visualitzen l'aspiració a fer la vida més raonable, lliure i fraternal".

Assamblea d'Olot adherida al **Fòrum Social sobre l'Educació a Catalunya**.